

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара
Олег МАРЕНКОВ

2026 р.

ВИСНОВОК

Про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Каграманяна Хорена Кімавича
«Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні»,
представленої на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 081 Право.

ВИТЯГ

з протоколу № 01 міжкафедрального семінару
юридичного факультету Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара від 28 січня 2026 року

ПРИСУТНІ: 17 з 17 членів наукового семінару.

ГОЛОВУЮЧА: д-р. юрид. наук, проф. **Т. В. Корнякова** (12.00.08 - кримінальне право і процес), професорка кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

СЕКРЕТАР: канд. юрид. наук, доц., каф. цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара **О. А. Грабильнікова** (12.00.02 - конституційне право, муніципальне право).

ПРИСУТНІ: д-р юрид. наук, проф. **О. Л. Соколенко** (12.00.07 – адміністративне право і процес); д-р. юрид. наук, проф. **Т. В. Корнякова** (12.00.08 – кримінальне право і процес); д-р. юрид. наук, проф. **Н. С. Юзікова** (12.00.08 – кримінальне право і процес); канд. юрид. наук, доц. **О. П. Литвин** (12.00.07 – адміністративне право і процес); д-р. юрид. наук, проф. **Є. А. Кобрусєва** (12.00.07 – адміністративне право і процес); д-р юрид.наук, доц. **Н.П. Капітаненко** (12.00.07 – адміністративне право і процес); д-р. філософії у галузі права **О.О. Дриголь** (081Право); канд. юрид. наук, доц. **О. В. Лахова** (12.00.08 – кримінальне право і процес); д-р юрид. наук, проф. **К. В. Бережна** (12.00.07 – адміністративне право і процес); канд. юрид. наук, доц. **Л. М. Мудрисьська** (12.00.01 – теорія держави і права); канд. юрид. наук, доц. **Т. М. Заворотченко** (12.00.02 – конституційне право, муніципальне право); канд. юрид. наук, проф. **І. Г. Алексєєнко** (12.00.01 – теорія держави і права); д-р. юрид. наук, проф. **І. В.**

Патерило (12.00.07 – адміністративне право і процес), д-р. юрид. наук, проф. **О. В. Марченко** (12.00.07 – адміністративне право і процес); д-р юрид. наук, проф. **О.В. Сачко** (12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза); канд. юрид. наук, доц. **Ю. В. Живова** (12.00.08 – кримінальне право і процес); канд. юрид. наук, доц. **О. А. Грабильнікова** (12.00.02 - конституційне право, муніципальне право).

Запрошені: аспірант 4 року навчання Х.К. Каграманян.

Порядок денний: розгляд і обговорення дисертаційної роботи Каграманяна Хорена Кімавича на тему: «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», представлені на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081.

Тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 12 від 30 червня 2022 року), змінена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол №7 від 22 лютого 2024 року), науковим керівником призначено завідувача кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, канд. юрид. наук, д-р політ. наук проф. Алексєєнко І.Г. (протокол №12 від 30 червня 2022 року).

Підготовка здобувача третього рівня вищої освіти здійснюється за акредитованою освітньо-науковою програмою «Право» зі спеціальності 081 Право (Сертифікат про акредитацію освітньої програми 8127, дійсний до 01.07.2029 р.).

СЛУХАЛИ:

Обговорення дисертаційної роботи Каграманяна Хорена Кімавича на тему: «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», представлені на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

За результатами звіту про оцінку на унікальність тексту наукового дослідження Каграманяна Хорена Кімавича на тему: «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», представлені на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право, здійсненої на плагіат програмою «StrikePlagiarism» виявлено, що унікальність тексту складає 88,94%. Таким чином, на підставі перевірки зроблено висновок: робота Каграманяна Хорена Кімавича може бути допущена до захисту.

Перевірку на плагіат здійснювала комісія у складі: канд. юрид. наук, доц. кафедри цивільного, трудового та господарського права Грабильнікова О.А.; канд. юрид. наук, доц. кафедри адміністративного і кримінального права Лахова О.В.; канд. юрид. наук, доц. кафедри адміністративного і кримінального права Дриголь О.О.

Робота розглядалась трьома фаховими експертами – д-р. юрид. наук, проф. І.В. Патерило, д-р. юрид. наук, проф. О.В. Марченко, канд. юрид. наук, доц. О.А. Грабильніковою.

Робота виконана на 209 сторінках, з них 163 сторінки основного тексту, робота структурована та складається з анотації, вступу, трьох розділів, що містять шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Слово надається аспіранту Каграманяну Хорену Кімавичу . Будь ласка, регламент виступу - 20 хвилин.

Доповідь Х.К. Каграманян:

Добрий день, шановна голова міжкафедрального семінару, члени міжкафедрального семінару, шановні присутні! На Ваш розгляд надається дисертаційна робота з теми: «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», яка подається на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право. Науковий керівник: Алексеєнко Ігор Григорович, канд. юрид. наук, д-р політ. наук проф., завідувач кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

У поєднанні зі становленням в Україні інституту послуг, необхідністю знайдення дієвого алгоритму роботи суб'єктів публічної адміністрації у цій сфері, тема «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», на наш погляд, потребує уваги з боку наукової еліти. Відповідно тема правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні, на наш погляд, вимагає паралельного дослідження двох основних питань: адміністративно-правового регулювання здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах та розвитку процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах.

Дисертаційне дослідження спрямоване на реалізацію положень Закону України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», затвердженої Указом Президента України від 2019 року, Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, схваленої Указом Президента України від 2021 р., Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 р.р., а також в межах наукової теми: «Виявлення особливостей та вдосконалення нормативних парадигм у сфері регулювання цивільно-правових відносин та господарської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції», яка здійснювалась на кафедрі цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (2022-2025 р.).

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають під час здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах.

Предмет дослідження – правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні.

Мета дисертаційної роботи полягає в тому, щоб на підставі комплексного аналізу наявних наукових та нормативних джерел визначити сутність та особливості правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні, окресленні проблем його нормативного визначення й практичної реалізації, формулюванні пропозицій щодо

вдосконалення чинного законодавства України у досліджуваній сфері та практики його застосування.

З огляду на вказану мету в роботі поставлено й вирішено такі основні **задачі**:

— охарактеризувати зміст правових категорій сервісна діяльність, послуга, процедура в адміністративних судах;

— проаналізувати правові засади здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах;

— дослідити зміст процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах;

— встановити гарантії забезпечення законності здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах;

— узагальнити зарубіжний досвід забезпечення законності здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах та визначити можливості його імплементації в Україні;

- розробити науково обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо удосконалення законодавства та практики забезпечення законності здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах

При роботі над дисертацією для поглибленого вивчення предмету та формування науково-обґрунтованих висновків застосовувались філософські, загальнонаукові та спеціально-юридичні методи дослідження.

Дисертацію присвячено теоретичним проблемам правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні, обґрунтуванню необхідності введення у національне правове поле категорії «сервісна діяльність адміністративних судів»; забезпеченню комплексності заходів у процесі імплементації міжнародних норм у вітчизняне законодавство.

В процесі роботи над дисертацією виділено ряд прогалін у правовому регулюванні здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах, хотілося б звернути Вашу увагу саме на них та представити наше бачення пошуку шляхів підвищення ефективності відповідної правозастосовчої діяльності.

Обґрунтовано концептуальні засади сервісної діяльності адміністративних судів, сформульовано її авторське визначення як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист.

Доведено, що сервісна діяльність реалізується шляхом надання публічних послуг через чітко визначену адміністративну процедуру. Сервісна діяльність — це загальна функція (парадигма) публічної адміністрації. Публічна послуга — це кінцевий продукт або об'єкт цієї діяльності. Адміністративна процедура — це процесуальна форма (алгоритм), за якою ця діяльність здійснюється.

Доведено, що сервісна діяльність та адміністративна процедура - співвідношення «зміст — порядок». Сервісна діяльність наповнює адміністративну процедуру змістом. Адміністративна процедура встановлює межі та гарантії цієї діяльності. Вона забезпечує законність, обґрунтованість та

прозорість дій суб'єктів владних повноважень під час здійснення ними сервісної функції. Закон «Про адміністративну процедуру» виступає тут як «правила гри» для надавачів сервісу.

Співвідношення досліджуваних категорій має діалектичний характер: сервісна діяльність публічної адміністрації виступає змістовною основою функціонування органів влади, метою якої є надання якісних публічних послуг. У свою чергу, адміністративна процедура слугує нормативно визначеним інструментарієм та процесуальною гарантією, що забезпечує легітимність, передбачуваність та впорядкованість процесу надання таких послуг громадянам та бізнесу.

Запропоновано під принципами здійснення сервісної діяльності у адміністративних судах розуміти основоположні засади, комплекс дій, спрямованих на забезпечення доступу громадян та юридичних осіб до правосуддя, створення зручних умов для реалізації процесуальних прав і законних інтересів.

Доведено, що сервісна діяльність у адміністративних судах ґрунтується на принципах законності, доступності, зручності, регламентованості, оперативності (своєчасності), комплексності, прозорості, індивідуального підходу, оцінки якості та технологічної підтримки. Вона забезпечує не лише ефективне функціонування судової системи, а й підвищує довіру громадян до органів правосуддя.

Виокремлено варіанти класифікації нормативно-правових актів в сервісній діяльності адміністративних судів України за: юридичною силою (акти конституційного рівня; Закони України; підзаконні нормативно-правові акти; локальні акти судів); змістом і сферою регулювання (організаційно-управлінські акти; процесуальні акти; інформаційно-технологічні акти; етичні та антикорупційні нормативи); суб'єктом нормотворення (Верховна Рада України; Кабінет Міністрів України; Вища рада правосуддя; Державна судова адміністрація України; суди); функціональним призначенням: (регулюючі акти; координаційно-організаційні акти; підзаконні документи; операційно-технологічні акти; контрольні та моніторингові акти).

Узагальнюючи, класифікація нормативно-правових актів, які регулюють сервісну діяльність адміністративних судів, дозволяє визначити їхню структурованість, взаємозв'язок і функціональну спрямованість. Така систематизація є важливою для вдосконалення судового адміністрування, підвищення ефективності, прозорості й технологічності надання судових сервісів, а також для забезпечення відповідності судової системи сучасним європейським стандартам.

Акцентовано увагу, що правові основи сервісної діяльності адміністративних судів охоплюють комплекс взаємопов'язаних норм і правил, спрямованих на забезпечення доступності судових адміністративних послуг, удосконалення внутрішніх процесів суду та підвищення якості взаємодії органів судової влади з громадянами. Їх ефективне застосування створює передумови для формування сучасної, технологічної та орієнтованої на потреби людини системи адміністративного судочинства.

Сутність процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах полягає у впорядкованій системі дій, спрямованих на забезпечення доступності, передбачуваності та технологічності судового обслуговування. Вона охоплює інформаційні, організаційні та технічні процеси, які супроводжують судовий розгляд, але не втручаються у вирішення спору по суті. Реалізація сервісних процедур забезпечує підвищення рівня довіри до суду, ефективності процесуального захисту та відповідність українського правосуддя європейським стандартам good governance.

До ознак процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено регламентованість; орієнтованість на потреби користувача; допроцесуальний і супровідний характер; стандартизованість; інформаційна відкритість; технологічність тощо.

Обґрунтовано, до стадій процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено: організацію прийому та обробки звернень - реєстрація позовних заяв та інших документів; надання консультативної інформації щодо правил подання документів; перевірка формальних вимог та технічний супровід їх подання; забезпечення доступу до інформації про справу - електронний кабінет учасника процесу; можливість онлайн-ознайомлення з матеріалами справи; інформування про дати судових засідань та рух справи; організація судового засідання - оповіщення сторін; технічна підтримка відеоконференцій; забезпечення перекладачів, доступності для маломобільних осіб; післясудовий супровід - видача копій рішень; роз'яснення порядку виконання рішень; забезпечення доступу до реєстру судових рішень.

Система критеріїв оцінки здійснення сервісної діяльності адміністративних судів розглядається як сукупність організаційних, інформаційних, комунікаційних та процедурних дій, спрямованих на забезпечення максимально доступного, зручного та орієнтованого на користувача механізму реалізації права на судовий захист. В умовах розвитку концепції сервісної держави, а також тенденцій європейського адміністративного права, особливої актуальності набуває формування системи критеріїв оцінки якості надання судових сервісів, що дозволяє оцінювати рівень їх ефективності, відкритості й орієнтованості на потреби громадян.

Виокремлено основні види гарантій, що забезпечують дотримання законності у процесі здійснення сервісної діяльності судів в Україні: судовий порядок оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації, які беруть участь у здійсненні сервісної діяльності судових установ (адміністративне судочинство); контрольні механізми, спрямовані на перевірку діяльності суб'єктів публічної адміністрації у сфері організації та забезпечення сервісної діяльності судів; звернення фізичних осіб (громадян України та осіб без громадянства), подані відповідно до Закону України «Про звернення громадян», як інструмент реагування на неналежне здійснення сервісних функцій у судах; притягнення до відповідальності публічних службовців у випадках необґрунтованої відмови або ухилення від здійснення певного виду сервісних дій, пов'язаних із забезпеченням доступу до правосуддя.

Акцентовано увагу, що для підвищення ефективності юридичних гарантій законності у сфері сервісної діяльності адміністративних судів в Україні необхідно: удосконалити адміністративно-правове регулювання та механізми контролю, чітко розмежувавши компетенцію суб'єктів публічної адміністрації щодо нагляду за сервісною діяльністю судів; розробити та ухвалити Закон України «Про сервісну діяльність судових органів влади». У цьому документі слід визначити вичерпний перелік контролюючих суб'єктів, їхні повноваження, процедури, методи діяльності та відповідальність за зловживання контролем; посилити громадський контроль та налагодити зворотний зв'язок із громадянським суспільством. Ефективним кроком стане впровадження проекту «Розповсюдження недержавного моніторингу сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», що сприятиме підвищенню якості судових послуг.

Проаналізовано зарубіжний досвід Європейських країн, Великобританії, США щодо здійснення сервісної діяльності адміністративних судів, звертається увага що імплементація досвіду США дозволить трансформувати українські адміністративні суди у високотехнологічні сервісні центри правосуддя через:

створення зручних сервісів для громадян без юридичної освіти (спрощення інтерфейсів ЄСІТС); та

посилення ролі апарату суду у менеджменті справ (caseflow management); забезпечення повної прозорості судових даних за аналогом PACER.

Досвід Німеччини пропонує Україні важливі уроки для підвищення сервісної діяльності адміністративних судів: посилення принципу *Rechtliches Gehör* як основи якісного сервісу; запровадження активного управління справою суддею та дисципліни подання доказів; досягнення повної уніфікації та обов'язковості використання електронних комунікацій для всіх професійних учасників.

Виокремлено два напрямки удосконалення здійснення сервісної діяльності адміністративних судів України: правовий та організаційний. Пропонується внести зміни до Кодексу адміністративного судочинства України щодо: закріплення принципу сервісності як процесуального принципу поряд із доступністю, розумністю строків та змагальністю; уточнення процедур електронного судочинства (розширення підстав для дистанційних засідань без окремого клопотання; обов'язковість електронної комунікації, якщо сторона дала відповідну згоду; уніфікація форматів електронних документів за європейськими стандартами (eIDAS); регламентації допроцесуальних сервісів, таких як попередні консультації, допомога у підготовці процесуальних документів, надання шаблонів заяв.

Внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», а саме: законодавче визначення переліку та змісту судових сервісів; закріплення вимоги щодо створення Служби підтримки користувачів суду за моделлю Court Service Unit (Великобританія); визначення окремих посад сервісного персоналу (court clerk, case manager).

Крім того необхідно розроблення та ухвалення окремого нормативного

акту – «Стандартів сервісної діяльності судів» за аналогією з Service Charter (Канада), Court User Guide (Естонія), доцільно ухвалити підзаконний акт, у якому: визначити стандарти часу реагування; установити правила комунікації з громадянами; уніфікувати процедури інформування, прийому звернень, обслуговування осіб із інвалідністю; деталізувати порядок роботи електронних сервісів.

Сформульовано складну сукупність напрямів організаційної та нормативно-правової оптимізації реалізації механізму розбудови системи суб'єктів публічної адміністрації згідно з концепцією сервісної моделі взаємовідносин людини і держави.

Такі основні, найважливіші, положення і висновки, сформульовані в дисертації. Ці висновки та пропозиції, в разі їх використання, можуть, як уявляється, покращити правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. Зрозуміло, що проведене дослідження не претендує на абсолютну повноту висвітлення зазначених питань. Ця проблема вимагає подальших досліджень, над чим я також буду працювати надалі.

Дякую за увагу!

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників міжкафедрального наукового семінару.

ЗАПИТАННЯ ТА ВІДПОВІДІ:

О. В. Лахова, канд. юрид. наук, доц.: Як ви вважаєте, які ви розглядали основні правові вимоги щодо здійснення сервісної діяльності судів?

Х.К. Каграманян, здобувач: Дякую за Ваше запитання. Основні вимоги до здійснення сервісної діяльності судів випливають із ст. 6 Конвенції, яка проголошує право на справедливий суд, що включає доступність правосуддя, розумні строки, неупередженість та відкритість процедур. Концепція «права на суд» у практиці ЄСПЛ охоплює й інфраструктурні, організаційні та інформаційні аспекти діяльності судів, які забезпечують ефективний доступ особи до правосуддя.

Важливим документом є Рекомендація Rec(2010)12 «Про суддів: незалежність, ефективність і обов'язки», яка вказує на необхідність забезпечення належних умов для доступу до правосуддя, включно з інформаційною відкритістю, зрозумілістю процедур і використанням сучасних технологій.

Європейська хартія про статус суддів визначає гарантії організаційної незалежності судів, включно зі створенням ефективної адміністративної підтримки, що є основою якісної сервісної діяльності.

Європейська хартія про статус суддів (далі — Хартія) не вживає термін «сервісна діяльність» у прямому значенні, однак її положення формують фундаментальні стандарти, що визначають сервісну місію судової влади, включно з адміністративними судами. Зміст Хартії окреслює систему гарантій, які забезпечують якість взаємодії судів із суспільством, доступність правосуддя,

професійну компетентність суддів, ефективну організацію роботи та повагу до прав учасників процесу. Саме ці аспекти і складають основу сервісного підходу.

І.В. Патерило, д-р юрид. наук, проф.: Зазначте, будь ласка, в окремих аспектах позитивні моменти запровадження електронних інструментів у сервісній діяльності.

Х.К. Каграманян, здобувач: Дякую за Ваше запитання. Сервісна діяльність через електронні інструменти покликана скорочувати строки розгляду справ та оптимізувати роботу суду. До рекомендацій СЕРЕJ належать: автоматизоване ведення справ та документообіг; планування судових засідань та управління чергами; використання електронних нагадувань про засідання та строки подання документів; інтеграція різних судових та державних систем для обміну інформацією. Такий підхід зменшує витрати часу та підвищує якість обслуговування громадян.

СЕРЕJ наголошує, що сервісна діяльність судів в електронному середовищі повинна забезпечувати: конфіденційність і захист персональних даних; юридичну достовірність електронних документів і підписів; стійкість електронних систем до технічних збоїв та кіберзагроз.

Ці заходи гарантують довіру користувачів до електронних послуг суду. Сервісна діяльність у рамках e-Justice включає активну підтримку користувачів: створення електронних довідкових центрів; надання консультацій через чат, електронну пошту або телефон; навчальні матеріали, приклади заповнення форм і покрокові інструкції. Це зменшує ризик помилок і підвищує ефективність використання електронних ресурсів суду.

О. В. Марченко, д-р. юрид. наук, проф.: Скажіть, будь ласка, який нормативний акт регламентує сферу організації судової влади в Україні та який НПА визначає правову природу сервісної діяльності, зокрема, адміністративних судів?

Х.К. Каграманян, здобувач: Дякую за Ваше запитання. Спеціальним нормативним актом, що визначає структуру правовідносин у сфері організації судової влади, є Закон України «Про судоустрій і статус суддів», який містить низку положень щодо відкритості суду, прозорості процедур, функціонування електронного правосуддя, роботи апарату суду, забезпечення учасників процесу інформаційними та організаційними сервісами. У статтях 11, 146, 147 Закону акцентується на обов'язку створення зручних інструментів взаємодії громадян із судом, веденні електронного документообігу, функціонуванні Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), що є базовим елементом сервісної діяльності.

Правову природу сервісної діяльності адміністративних судів також визначає Кодекс адміністративного судочинства України (КАС України). Він закріплює процесуальні форми реалізації сервісного підходу, зокрема забезпечення права на доступ до матеріалів справи, участь у судових засіданнях шляхом відеоконференції, подання процесуальних документів у електронній формі, отримання судових рішень у зручний для особи спосіб. Положення КАС України спрямовані на гарантування ефективності та мінімізації процесуальних

бар'єрів для сторін, що відповідає сучасним концепціям «суду, орієнтованого на користувача».

О. А. Грабильнікова, канд. юрид. наук, доц.: Скажіть, будь ласка, У чому, на ваш погляд, полягає супровідний характер сервісної діяльності судів?

Х.К. Каграманян, здобувач: Дякую за Ваше запитання. Важливою складовою допроцесуального етапу є забезпечення можливості попереднього інформування громадян про порядок подання документів в електронній формі, використання Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС), у тому числі електронного кабінету користувача, що значно спрощує процес підготовки звернення та його подання дистанційно. Таким чином, суд фактично забезпечує супровід особи ще до початку формального процесу, мінімізуючи ризики помилок, технічних складнощів та непоінформованості.

Супровідний характер сервісної діяльності охоплює заходи, які здійснюються після відкриття провадження, на всіх стадіях розгляду справи та навіть на етапі виконання судового рішення. Це включає постійне інформування сторін про рух справи, надсилання повідомлень про судові засідання, доступ до матеріалів справи в електронній формі, забезпечення можливості участі в судових засіданнях у режимі відеоконференції, надання копій судових рішень та інших документів у зручний спосіб. Зазначені заходи дозволяють учасникам процесу ефективно орієнтуватися у процедурі розгляду, своєчасно отримувати необхідну інформацію та реалізовувати свої процесуальні права без додаткових бюрократичних перешкод.

Є.А. Кобрусєва, д-р. юрид. наук, проф.: На Вашу думку, у чому проявляється та на які елементи розкладається стандартизованість процедури у судовій сфері?

Х.К. Каграманян, здобувач: Дякую за Ваше запитання. Передусім стандартизованість процедури проявляється у чіткому нормативному визначенні алгоритмів дій під час надання адміністративних (судових) послуг. Кодекс адміністративного судочинства України встановлює деталізовані правила подання адміністративного позову, його реєстрації, розподілу між суддями, порядку взаємодії з учасниками справи, проведення судових засідань, направлення процесуальних документів тощо. Такі норми забезпечують однаковість процедур незалежно від територіальності суду, складу суддів чи специфіки справи.

Важливим елементом стандартизованості є уніфікація документів і форм комунікації, що використовується адміністративними судами. Інструкція з діловодства в місцевих та апеляційних судах визначає типові форми процесуальних документів, вимоги до реєстрації та руху справ, способи фіксації та збереження процесуальних матеріалів. Це усуває суб'єктивізм у роботі апарату суду, сприяє створенню уніфікованого процедурного середовища та забезпечує прозорість сервісних операцій.

Стандартизованість також виявляється у регламентованості електронних сервісів. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» та положення про Єдину судову інформаційно-комунікаційну систему (ЄСІТС) встановлюють

правила подання процесуальних документів в електронній формі, порядок автентифікації користувачів, алгоритми надсилання судових рішень та повідомлень через електронні кабінети. Завдяки цьому електронна взаємодія стає передбачуваною, формалізованою та однаковою для всіх осіб, що підвищує якість сервісу та мінімізує процедурні помилки.

Науковці підкреслюють, що стандартизація в судовій сфері є необхідною умовою підвищення ефективності правосуддя та довіри громадян до судової влади.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник здобувача д-р. політ. наук, канд. юрид. наук, проф. І.Г. Алексеєнко ; фахівці: д-р. юрид. наук, проф. І.В. Патерило, д-р. юрид. наук, проф. О.В. Марченко, канд. юрид. наук, доц. О.А. Грабильнікова.

Після відповідей на запитання учасників міжкафедрального семінару було озвучено **висновок наукового керівника здобувача, завідувача кафедри цивільного, трудового та господарського права Алексеєнка Ігора Григоровича**, з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану.

ВИСТУП НАУКОВОГО КЕРІВНИКА:

Добрий день, шановні члени міжкафедрального наукового семінару, шановні присутні! Повідомляю, що відгук з оцінкою роботи аспіранта 4 року навчання Каграманяна Хорена Кімавича подано до відділу аспірантури та головуючому на засіданні сьогоднішнього міжкафедрального наукового семінару.

Каграманян Хорен Кімавич з 2022 року по 2026 рік навчається в аспірантурі Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара з метою здобуття наукового ступеню «доктор філософії». До вступу в аспірантуру Каграманян Х.К. в 2022 році закінчив Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, де здобув ступінь магістра. Починаючи з 1 курсу аспірантури Хорен проявляв науковий інтерес до самостійного проведення досліджень, публікував наукові статті, приймав участь на наукових форумах.

Індивідуальний план наукової роботи аспірантом Каграманян Х.К. виконаний своєчасно у повному обсязі. При цьому, ним виконано всі види робіт, пов'язані з проведенням дисертаційного дослідження та оформлення його результатів. При проходженні в аспірантурі викладацької практики аспірант проявив свої педагогічні таланти та схильність до практичної наукової діяльності.

Представлене дисертаційне дослідження присвячене комплексному аналізу сутності та особливостям правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. Обрана тема є надзвичайно актуальною у сучасних умовах воєнного стану в Україні та євроінтеграційного курсу держави.

Дисертація відзначається значною науковою новизною. Автор уперше обґрунтовано концептуальні засади сервісної діяльності адміністративних судів, сформульовано її авторське визначення як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на

створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист; запропоновано під процедурою здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах розуміти як впорядкована система дій, спрямованих на забезпечення доступності, передбачуваності та технологічності судового обслуговування. Вона охоплює інформаційні, організаційні та технічні процеси, які супроводжують судовий розгляд, але не втручаються у вирішення спору по суті. Реалізація сервісних процедур забезпечує підвищення рівня довіри до суду, ефективності процесуального захисту та відповідність українського правосуддя європейським стандартам good governance; виокремлено стадії процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено: організацію прийому та обробки звернень - реєстрація позовних заяв та інших документів; надання консультативної інформації щодо правил подання документів; перевірка формальних вимог та технічний супровід їх подання; забезпечення доступу до інформації про справу – електронний кабінет учасника процесу; можливість онлайн-ознайомлення з матеріалами справи; інформування про дати судових засідань та рух справи; організація судового засідання – оповіщення сторін; технічна підтримка відеоконференцій; забезпечення перекладачів, доступності для маломобільних осіб; післясудовий супровід – видача копій рішень; роз'яснення порядку виконання рішень; забезпечення доступу до реєстру судових рішень.

Удосконалено наукові розробки щодо система критеріїв оцінки сервісної діяльності в адміністративних судах, яка має комплексний характер і включає доступність, результативність, відкритість, оперативність, професійність персоналу, цифровізацію, клієнтоорієнтованість, комфортність та підзвітність. Така система дозволяє забезпечити якісне функціонування судів відповідно до європейських стандартів публічного сервісу, підвищувати рівень довіри громадян та забезпечувати ефективну реалізацію права на справедливий суд; наукові тези щодо підвищення ефективності юридичних гарантій законності у сфері сервісної діяльності адміністративних судів в Україні: удосконалити адміністративно-правове регулювання та механізми контролю, чітко розмежувавши компетенцію суб'єктів публічної адміністрації щодо нагляду за сервісною діяльністю судів; розробити та ухвалити Закон України «Про сервісну діяльність судових органів влади». У цьому документі слід визначити вичерпний перелік контролюючих суб'єктів, їхні повноваження, процедури, методи діяльності та відповідальність за зловживання контролем; посилити громадський контроль та налагодити зворотний зв'язок із громадянським суспільством. Ефективним кроком стане впровадження проекту «Розповсюдження недержавного моніторингу сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», що сприятиме підвищенню якості судових послуг.

Дістали подальшого розвитку: наукові положення, що основними напрямками сервісної діяльності адміністративних судів є: інформаційно-консультативна підтримка, яка полягає у функціонування інформаційних центрів та «єдиних вікон» для прийому громадян; навігації у приміщеннях суду, інформаційні стенди зі зразками заяв; ведення веб-сторінок судів із розкладом засідань та новинами; організаційно-процедурне забезпечення (судові

адміністративні послуги), яке може полягати в прийомі та реєстрації позовних заяв, клопотань, апеляційних скарг; видачі копій судових рішень, виконавчих листів; забезпечення ознайомлення з матеріалами справи; електронні сервіси (E-justice), яке полягає у забезпечення роботи підсистеми «Електронний суд» (подача документів онлайн, сплата судового збору, отримання повідомлень). Організація участі сторін у засіданнях у режимі відеоконференції; наукові тези, що правові основи сервісної діяльності адміністративних судів охоплюють комплекс взаємопов'язаних норм і правил, спрямованих на забезпечення доступності судових адміністративних послуг, удосконалення внутрішніх процесів суду та підвищення якості взаємодії органів судової влади з громадянами. Їх ефективне застосування створює передумови для формування сучасної, технологічної та орієнтованої на потреби людини системи адміністративного судочинства.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету і задачі, визначено наукову новизну дослідження, його практичне і теоретичне значення, наведено дані, що свідчать про апробацію дисертації та її наукових висновків.

Робота містить теоретичні-правові положення і висновки, сформульовані здобувачем особисто. Використані в дисертації ідеї, положення чи гіпотези інших авторів мають відповідні посилання і використані лише для підкріплення ідей дисертанта.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертаційній роботі положення, висновки, пропозиції та рекомендації були використані у: науково-дослідній діяльності, навчальному процесі правотворчій та правозастосовчій діяльності. Наприклад, у науково-дослідній діяльності для подальших наукових розробок адміністративно-правового регулювання здійснення сервісної діяльності адміністративних судів в Україні (акт впровадження Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 06.01.2026 № 2) тощо.

Можна із впевненістю стверджувати, що назва дисертації «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», відповідає профілю обраної спеціальності 081 «Право», чітко поставленій меті та суті вирішуваних наукових задач.

Дисертант вірно окреслив об'єкт і предмет дослідження, що дало йому змогу досягти значних теоретичних і практичних результатів, які мають важливе значення для подолання проблем адміністративно-правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні.

Методологія дослідження зазначеної проблематики обрана відповідно до об'єкта та предмета дисертаційної роботи, виходячи із сформульованої мети та відповідних дослідницьких завдань, було використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, застосування яких дозволило всебічно проаналізувати об'єкт дослідження.

Питання, які розглядаються в дисертації, розкрито на досить високому методологічному рівні. Зокрема, проаналізовано великий обсяг літератури, а також використано цінну емпіричну базу, що дозволило автору досягти високого

ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Оцінюючи концепцію дослідження з позиції її впливу на обґрунтованість положень дисертації, слід відзначити цілісність і логічність її загальної структури, тісний взаємозв'язок розділів і підрозділів, що забезпечує поступове накопичення наукових напрацювань та урахування їх під час отримання основних результатів.

В цілому рукопис Каграманяна Хорена Кімавича є завершеною науковою працею, що характеризується єдністю змісту і логіки викладення, а також свідчить про його особистий внесок в розвиток юридичної науки.

Основні положення та результати дисертації викладено в 4 наукових статтях, що визнані як фахові з юридичних наук, а також 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації є логічно довершеною, мова та стиль викладення матеріалу є науковими. Автор в повній мірі розкрив зміст основних положень дисертації, що визначені межами предмету дослідження.

Щодо особистості аспіранта, то слід зазначити наступне: Каграманян Хорен Кімавич працює над дисертацією три роки і будучи аспірантом університету зарекомендувала себе з позитивного боку; наполегливо працює над представленою роботою, толерантно та з повагою відноситься до зауважень, пропозицій до змісту роботи, критики її окремих положень, намагається підвищити свій науковий рівень.

Висновок: дисертація Каграманяна Хорена Кімавича на тему «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», основним вимогам до дисертацій, а тому може бути допущена до подання у спеціалізовану вчену раду для вирішення питання про допуск його до захисту.

Дякую за увагу!

ВИСНОВКИ ФАХІВЦІВ-ЕКСПЕРТІВ:

Д-р. юрид. наук, проф. О.В. Марченко: Слід зазначити, що дисертаційне дослідження присвячено вкрай актуальній проблемі, що має важливе значення як для розвитку національного законодавства.

Обраний Україною шлях до правової моделі ЄС вимагає кардинального реформування діючої правової системи в цілому та сервісної діяльності адміністративних судів в Україні зокрема. Демократичні країни свого часу вірно визначили: важливим фактором розвитку громадянського суспільства є розгалужений інститут сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. Практика свідчить, що не належним чином розвинуті демократичні традиції у взаємовідносинах влади й суспільства, відсутність інституційних стандартів професійної діяльності державних службовців, неготовність самих державних службовців до розробки і впровадження дієвих управлінських форм негативно

впливає на довіру громадян до владних структур та імідж держави. З іншого боку і влада повинна зрозуміти, що роль держави полягає не тільки в управлінні суспільством, а і в сервісній діяльності адміністративних судів в Україні.

Дисертаційна робота має значний практичний потенціал. Автором удосконалено: наукові розробки щодо система критеріїв оцінки сервісної діяльності в адміністративних судах, яка має комплексний характер і включає доступність, результативність, відкритість, оперативність, професійність персоналу, цифровізацію, клієнтоорієнтованість, комфортність та підзвітність. Така система дозволяє забезпечити якісне функціонування судів відповідно до європейських стандартів публічного сервісу, підвищувати рівень довіри громадян та забезпечувати ефективну реалізацію права на справедливий суд; наукові тези щодо підвищення ефективності юридичних гарантій законності у сфері сервісної діяльності адміністративних судів в Україні: удосконалити адміністративно-правове регулювання та механізми контролю, чітко розмежувавши компетенцію суб'єктів публічної адміністрації щодо нагляду за сервісною діяльністю судів; розробити та ухвалити Закон України «Про сервісну діяльність судових органів влади». У цьому документі слід визначити вичерпний перелік контролюючих суб'єктів, їхні повноваження, процедури, методи діяльності та відповідальність за зловживання контролем; посилити громадський контроль та налагодити зворотний зв'язок із громадянським суспільством. Ефективним кроком стане впровадження проекту «Розповсюдження недержавного моніторингу сервісної діяльності адміністративних судів в Україні».

Дисертаційне дослідження Каграманяна Хорена Кімавича на тему «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні» є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання. На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Каграманяна Хорена Кімавича на тему «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», є роботою, яка має необхідний рівень наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, яка відповідає є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну значущість, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44), а його автор Каграманян Хорен Кімавич заслуговує присудження йому наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право, за спеціальністю 081 Право.

Канд. юрид. наук, доц. О.А. Грабильніковою: Комплексний характер проблеми правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні потребує розглядати цю проблему у взаємозв'язку з іншими галузями права. Проаналізувавши зміст матеріалу, слід відмітити, що в цілому автором проаналізовані правові, теоретичні та організаційні засади забезпечення підвищення ефективності механізму сервісної діяльності адміністративних судів

в Україні розроблені у відповідності до вимог нормативних матеріалів, базуються на ретельному аналізі законодавчого масиву та судової практики. На основі проведеного дослідження сформульовано ряд наукових положень, висновків, що відображають його наукову новизну.

Тому не можна не відзначити актуальність обраних питань для написання дисертаційної роботи Х.К. Каграманяна, що є на сьогодні важливими науковими завданнями для подальшого розвитку і науки, і галузі вітчизняного адміністративного права, враховуючи потребу у висвітленні сервісної діяльності адміністративних судів в Україні, а також в розробці концептуальних підходів щодо вдосконалення сервісної діяльності адміністративних судів в Україні.

Найбільш вагомими результатами дисертаційної роботи є такі: обґрунтовано концептуальні засади сервісної діяльності адміністративних судів, сформульовано її авторське визначення як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист; запропоновано під процедурою здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах розуміти як впорядкована система дій, спрямованих на забезпечення доступності, передбачуваності та технологічності судового обслуговування. Вона охоплює інформаційні, організаційні та технічні процеси, які супроводжують судовий розгляд, але не втручаються у вирішення спору по суті. Реалізація сервісних процедур забезпечує підвищення рівня довіри до суду, ефективності процесуального захисту та відповідність українського правосуддя європейським стандартам good governance; виокремлено стадії процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено: організацію прийому та обробки звернень - реєстрація позовних заяв та інших документів; надання консультативної інформації щодо правил подання документів; перевірка формальних вимог та технічний супровід їх подання; забезпечення доступу до інформації про справу – електронний кабінет учасника процесу; можливість онлайн-ознайомлення з матеріалами справи; інформування про дати судових засідань та рух справи; організація судового засідання – оповіщення сторін; технічна підтримка відеоконференцій; забезпечення перекладачів, доступності для маломобільних осіб; післясудовий супровід – видача копій рішень; роз'яснення порядку виконання рішень; забезпечення доступу до реєстру судових рішень .

Дисертаційна робота Каграманяна Хорена Кімавича на тему «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням, що характеризується наявністю наукової новизни та має практичну значущість. За своїм змістом робота відповідає галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою КМ України від 23.03.2016 р. № 261, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора

філософії, затвердженого постановою КМ України від 12.01.2022 р. №44 та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом МОН України від 12.01.2017 р. від № 40, а її автор Каграманян Хорен Кімавич заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Д-р. юрид. наук, проф. І.В. Патерило: Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень полягає в тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці цілісних комплексних досліджень, що присвячене сутності та особливостям правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, підтверджується відповідністю принципів положень дослідження поставленій автором завданням, послідовним дотриманням обраної методики, чіткою і збалансованою структурою, системним аналізом широкого й водночас репрезентативного кола наукових джерел з проблем адміністративного права і процесу тощо.

Безсумнівною перевагою роботи є використання значного обсягу емпіричної бази, яку становлять узагальнення практики застосування законодавства України, інформаційні огляди соціологічних установ, статистичні та аналітичні матеріали.

Тему дисертації розкрито вичерпно. Стиль роботи є лаконічним, логічним та внутрішньо погодженим. Вдала структурна побудова дисертації підтверджує вірність методологічного підходу до вирішення поставлених авторкою мети та задач дослідження, свідчить про її цілісність та завершеність. Автор досить толерантна у полеміці з іншими дослідниками.

Дисертація Каграманяна Х.К. є самостійною, достатньо аргументованою, комплексною роботою, науково-теоретичний та прикладний рівень якої відповідає вимогам до кандидатських дисертацій.

Дисертаційне дослідження Каграманяна Хорена Кімавича на тему «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні» є самостійною, завершеною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе наукове завдання.

На підставі викладеного вище можна зробити висновок, що дисертаційне дослідження Каграманяна Хорена Кімавича на тему «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», є роботою, яка має необхідний рівень наукової новизни, теоретичної та практичної значущості, яка відповідає є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну та практичну значущість, відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01. 2022 р. № 44), а його автор Каграманян Хорен Кімавич

заслуговеє присудження йому наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право, за спеціальністю 081 Право.

В ОБГОВОРЕННІ ДИСЕРТАЦІЇ КАГРАМАНЯНА Х.К. ВЗЯЛИ УЧАСТЬ:

Д-р. юрид. наук, проф. Є.А. Кобрусєва: Дисертаційна робота Каграманяна Х.К. є ґрунтовним науковим дослідженням, яке викликає позитивні враження завдяки своїй новизні та практичній значущості. Під час виступу дисертант продемонстрував глибоке знання дослідженої теми, упевнено та аргументовано відповідаючи на поставлені запитання. Це свідчить про його зацікавленість темою та високий рівень підготовки.

Дисертант продемонстрував високий рівень знань у сфері національного та європейського права, вміло використовуючи методологічні підходи. Авторіві вдалося виділити ключові проблеми у правовому регулюванні сервісної діяльності адміністративних судів в Україні та запропонувати шляхи їх усунення на основі кращих міжнародних практик.

Я цілком підтримую цю дисертацію та вважаю, що вона заслуговеє на позитивну оцінку і може бути рекомендована до захисту на спеціалізованій вченій раді для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Канд. юрид. наук, доц. О.В. Лахова: Слід відзначити, що значною перевагою роботи є комплексний підхід до вивчення теми: поєднання теоретичного аналізу з практичним дослідженням, що дозволяє не лише виявити наявні проблеми, а й запропонувати реальні механізми їх вирішення.

Автор також продемонстрував глибокий рівень аналітичних здібностей, запропонувавши оригінальні підходи до вдосконалення правових норм, що регулюють сервісної діяльності адміністративних судів в Україні.

Робота відзначається чіткістю викладення матеріалу, логічною структурою та обґрунтованістю висновків. Акцентовано автором, що сервісна діяльність у адміністративних судах ґрунтується на принципах доступності, регламентованості, комплексності, прозорості, індивідуального підходу, оцінки якості та технологічної підтримки. Вона забезпечує не лише ефективне функціонування судової системи, а й підвищує довіру громадян до органів правосуддя.

На мою думку, ця дисертація є самостійним завершеним науковим дослідженням, що містить наукову новизну та практичну цінність. Робота відповідає вимогам до наукових досліджень і заслуговеє на позитивну оцінку. Вважаємо, що дисертацію можна рекомендувати до захисту на спеціалізованій вченій раді для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Голова міжкафедрального семінару юридичного факультету д-р юрид. наук, проф. Т.В. Корнякова:

Чи є ще бажуючі виступити? Якщо бажуючих немає, то давайте перейдемо до обговорення висновку.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. В Україні, в умовах триваючої судової реформи та прагнення до європейських стандартів, особливого значення набуває дослідження та вдосконалення сервісної діяльності адміністративних судів. Саме адміністративні суди покликані вирішувати публічно-правові спори і, відповідно, є найбільш чутливими до питань якості взаємодії «суд-громадянин». Недостатня увага до правового регулювання сервісних аспектів може призводити до бюрократизації, ускладнення доступу до правосуддя, а також до зниження рівня захисту прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин.

Незважаючи на значні теоретичні напрацювання в галузі адміністративного права, адміністративного судочинства та судоустрою, комплексне дослідження правового регулювання саме сервісної діяльності адміністративних судів залишається фрагментарним. Потребують системного аналізу питання визначення правової природи та змісту сервісної діяльності, її співвідношення з основними функціями суду, а також пошук оптимальних правових механізмів її забезпечення.

Затвердження теми та плану дисертації. Тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 12 від 30 червня 2022 року), змінена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол №7 від 22 лютого 2024 року), науковим керівником призначено завідувача кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, канд. юрид. наук, д-р політ. наук проф. Алексеєнко І.Г. (протокол №12 від 30 червня 2022 року).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження спрямоване на реалізацію положень Закону України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», затвердженої Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, схваленої Указом Президента України від 11 червня 2021 р. № 231/2021, Закону України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки» (Антикорупційної стратегії) від 20 червня 2022 року № 2322-ІХ, а також відповідно до Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні, затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 476 від 30.04.2024 р.

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до змісту наукової теми «Виявлення особливостей та вдосконалення нормативних парадигм у сфері регулювання цивільно-правових відносин та господарської діяльності в Україні в умовах євроінтеграції» (№ 0122U001411), яка здійснювалась на кафедрі цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, третього рівня вищої освіти за акредитованою освітньо-науковою програмою «Право» зі спеціальності 081

«Право» (Сертифікат про акредитацію освітньої програми 8127, дійсний до 01.07.2029 р.). Тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол № 12 від 30 червня 2022 року), змінена Вченою радою Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара (протокол №7 від 22 лютого 2024 року).

Публікації та особистий внесок здобувача. Основні теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації, викладені в дослідженні, обговорювалися на засіданні кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, та були оприлюднені на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях та семінарах: «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (м. Дніпро, 2024 р.); «Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану» (м. Кропивницький, 2024 р.); «Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування» (м. Дніпро, 2025 р.); «Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану» (м. Тернопіль, 2025 р.).

Основні положення роботи знайшли відображення у 8 наукових статтях, з них 4 опубліковані у виданнях, що визнані як фахові з юридичних наук, а також 4 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці цілісних комплексних досліджень, що присвячене сутності та особливостям правового регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення й висновки, зокрема:

уперше:

— обґрунтовано концептуальні засади сервісної діяльності адміністративних судів, сформульовано її авторське визначення як комплексу публічно-правових, організаційно-управлінських та інформаційних дій суду, спрямованих на створення максимально сприятливих умов для реалізації права на судовий захист;

— запропоновано під процедурою здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах розуміти як впорядкована система дій, спрямованих на забезпечення доступності, передбачуваності та технологічності судового обслуговування. Вона охоплює інформаційні, організаційні та технічні процеси, які супроводжують судовий розгляд, але не втручаються у вирішення спору по суті. Реалізація сервісних процедур забезпечує підвищення рівня довіри до суду, ефективності процесуального захисту та відповідність українського правосуддя європейським стандартам good governance;

— виокремлено стадії процедури здійснення сервісної діяльності в адміністративних судах віднесено: організацію прийому та обробки звернень - реєстрація позовних заяв та інших документів; надання консультативної інформації щодо правил подання документів; перевірка формальних вимог та технічний супровід їх подання; забезпечення доступу до інформації про справу - електронний кабінет учасника процесу; можливість онлайн-ознайомлення з

матеріалами справи; інформування про дати судових засідань та рух справи; організація судового засідання – оповіщення сторін; технічна підтримка відеоконференцій; забезпечення перекладачів, доступності для маломобільних осіб; післясудовий супровід – видача копій рішень; роз'яснення порядку виконання рішень; забезпечення доступу до реєстру судових рішень.

удосконалено:

— наукові розробки щодо система критеріїв оцінки сервісної діяльності в адміністративних судах, яка має комплексний характер і включає доступність, результативність, відкритість, оперативність, професійність персоналу, цифровізацію, клієнтоорієнтованість, комфортність та підзвітність. Така система дозволяє забезпечити якісне функціонування судів відповідно до європейських стандартів публічного сервісу, підвищувати рівень довіри громадян та забезпечувати ефективну реалізацію права на справедливий суд.

— наукові тези щодо підвищення ефективності юридичних гарантій законності у сфері сервісної діяльності адміністративних судів в Україні: удосконалити адміністративно-правове регулювання та механізми контролю, чітко розмежувавши компетенцію суб'єктів публічної адміністрації щодо нагляду за сервісною діяльністю судів; розробити та ухвалити Закон України «Про сервісну діяльність судових органів влади». У цьому документі слід визначити вичерпний перелік контролюючих суб'єктів, їхні повноваження, процедури, методи діяльності та відповідальність за зловживання контролем; посилити громадський контроль та налагодити зворотний зв'язок із громадянським суспільством. Ефективним кроком стане впровадження проекту «Розповсюдження недержавного моніторингу сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», що сприятиме підвищенню якості судових послуг.

дістали подальшого розвитку:

— наукові положення, що основними напрямками сервісної діяльності адміністративних судів є: інформаційно-консультативна підтримка, яка полягає у функціонування інформаційних центрів та «єдиних вікон» для прийому громадян; навігації у приміщеннях суду, інформаційні стенди зі зразками заяв; ведення веб-сторінок судів із розкладом засідань та новинами; організаційно-процедурне забезпечення (судові адміністративні послуги), яке може полягати в прийомі та реєстрації позовних заяв, клопотань, апеляційних скарг; видачі копій судових рішень, виконавчих листів; забезпечення ознайомлення з матеріалами справи; електронні сервіси (E-justice), яке полягає у забезпечення роботи підсистеми «Електронний суд» (подача документів онлайн, сплата судового збору, отримання повідомлень). Організація участі сторін у засіданнях у режимі відеоконференції;

— наукові тези, що правові основи сервісної діяльності адміністративних судів охоплюють комплекс взаємопов'язаних норм і правил, спрямованих на забезпечення доступності судових адміністративних послуг, удосконалення внутрішніх процесів суду та підвищення якості взаємодії органів судової влади з громадянами. Їх ефективне застосування створює передумови для формування сучасної, технологічної та орієнтованої на потреби людини

системи адміністративного судочинства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені у дисертаційній роботі положення, висновки, пропозиції та рекомендації були використані у:

- *науково-дослідній діяльності* – для подальших наукових розробок адміністративно-правового регулювання здійснення сервісної діяльності адміністративних судів в Україні (акт впровадження Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 06.01.2026 № 2);
- *правотворчій діяльності* – для вдосконалення чинного законодавства, зокрема, Кодексу адміністративного судочинства України, Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та інших нормативно-правових актів, що регулюють організацію роботи судів, шляхом імплементації пропозицій щодо закріплення принципів і механізмів судового сервісу;
- *правозастосовчій діяльності* – для підвищення ефективності роботи апаратів адміністративних судів, суддів та їхніх помічників шляхом використання розроблених рекомендацій щодо оптимізації комунікації та надання сервісних послуг;
- *навчальному процесі* – під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право України», «Актуальні проблеми адміністративного права та процесу», «Адміністративні процедури», «Інформаційне право» під час підготовки підрозділів підручників і навчальних посібників із відповідного навчального курсу, а також статей і наукових повідомлень (акт впровадження Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара від 02.01.2026 № 1).

Список публікацій здобувача за темою дисертації

В яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Каграманян Х.К. Особливості розуміння надання послуг в адміністративних судах як елемент сервісної діяльності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спец. випуск 1*, 2024. С. 186-189. DOI <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-1-34>
 2. Каграманян Х.К. Удосконалення юридичних гарантій законності в сервісній діяльності адміністративних судів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 83(3), 2024. С. 239-242. doi: URL. <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/310026> DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.83.2.34>
 3. Каграманян Х.К. Система критеріїв оцінки сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 3, 2024. С. 346-350 URL. <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/308365> DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.59>
 4. Каграманян Х.К. Правові категорії сервісна діяльність та послуга в адміністративних судах. *Європейські перспективи*. 4, 2025. С. 273-279. DOI: DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2025.4.40> URL.: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2025-4/EP_2025_4_273.pdf
- Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:**
5. Каграманян Д.К. Матеріально-технічне забезпечення як один із

напрямків підвищення ефективності сервісної діяльності адміністративних судів в Україні. *Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права*. Матеріали XV Міжнародної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених (10 листопада 2024 року) / За заг. ред. С.І. Оковитий та О.Л. Соколенко. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара м. Дніпро, 2024. С. 177-179.

6. Каграманян Хорен. Ознаки послуг в адміністративних судах як елемент сервісної діяльності. *Актуальні питання адміністративного права та процесу в умовах воєнного стану*: збірник матеріалів X Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених (в авторській редакції), (м. Кропивницький, 06 грудня 2024 року). Кропивницький, 2024. С. 86-88. <https://dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2025/01/zbirnyk-dlya-sajtu.pdf>

7. Kahramanian Khoren. Some features of the implementation of service activities in administrative courts. *Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 5 груд. 2024 р.). Дніпро : ДДУВС, 2025. С. 169-171.

8. Kahramanian Khoren. Service function in the activities of administrative courts of Ukraine. *Правова система України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану*: [Матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, Державний університет «Київський авіаційний інститут», 21 лютого 2025 р.]. Тернопіль: Вектор, 2025 С. 186-189.

На підставі заслуховування та обговорення доповіді Каграманяна Х.К. про основні положення дисертаційної роботи, питань та відповідей на них

УХВАЛИЛИ:

1. Дисертаційна робота Каграманяна Хорена Кімавича на тему: «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі 08 Право за спеціальністю 081 Право є завершеним, самостійним дослідженням, в якому отримані нові науково обґрунтовані результати, що розв'язують конкретне наукове завдання і відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та може бути винесена на розгляд Вченої ради Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара для розгляду питання про утворення спеціалізованої вченої ради для разового публічного захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

2. Рекомендувати дисертаційну роботу Каграманяна Хорена Кімавича на тему: «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні», до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження Каграманяну Х.К. ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право.

3. Клопотати перед Вченою радою університету розглянути питання про створення спеціалізованої вченої ради для проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 Право Каграманяна Хорена Кімавича у такому складі:

- 1) Голова разової ради – **Патерило Ірина Володимирівна**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;
- 2) Офіційний опонент – **Тильчик В'ячеслав В'ячеславович**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права Міністерства освіти і науки України;
- 3) Офіційний опонент – **Легеза Юлія Олександрівна**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», ННІ гуманітарних та соціальних наук, Міністерства освіти і науки України;
 - 1) Рецензент – **Марченко Олеся Володимирівна**, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерства освіти і науки України;
 - 2) Рецензент – **Грабильнікова Олена Анатоліївна**, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Міністерство освіти і науки України.

Відповідальною особою із забезпечення діяльності разової ради визначено **Лахову Олену Вадимівну**, доцента кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Результати відкритого голосування:

«За» – 17 осіб.

«Проти» – немає.

«Утрималися» – немає.

Рішення прийнято одногolosно.

ВІДОМОСТІ

про членів спеціалізованої вченої ради для разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 «Право» аспіранта **Каграманяна Хорена Кімавича «Правове регулювання сервісної діяльності адміністративних судів в Україні»** у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України,

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Місце основної роботи, підпорядкування, посада	Науковий ступінь, шифр, назва спеціальності, за якою захищена дисертація, рік присудження	Вчене звання (за спеціальністю, кафедрою), рік присвоєння	Наукові публікації, опубліковані за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача
1	Патерило Ірина Володимирівна (голова)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, юридичний факультет, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права	Доктор юридичних наук, 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, 2015 р.	Професор кафедри цивільного, трудового та господарського права, 2020 р.	<p>1. Марченко О.В., Патерило І.В. Співвідношення між категоріями публічні послуги, електронні процедури та адміністративні процедури. <i>Наука і техніка сьогодні. Серія «Право»</i>. 2025. №7(48). С.208-216. (фахове видання, категорія «Б») DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-7(48)-207-216</p> <p>Ключові слова: публічні послуги, електронні послуги, адміністративні процедури, електронні процедури, цифровізація, електронне урядування, ефективність, прозорість, доступність, реінжиніринг.</p> <p>2. Алексеєнко І.Г., Патерило І.В. Гарантії законності надання публічних послуг в нотаріаті. <i>Наукові перспективи</i>. № 7(61). 2025. С.787-793. (фахове видання, категорія «Б») DOI: https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-7(61)-786-793</p> <p>Ключові слова: нотаріат, публічні послуги, законність, гарантії, нотаріальна діяльність, правова безпека, контроль, відповідальність, послуги, захист.</p> <p>3. Патерило І.В., Соколенко О.Л. Електронні адміністративні послуги в нотаріаті: сучасний стан і перспективи розвитку.</p>

					<p>Держава та регіони. Серія: Право. 2025. №2 (88). С.248-252. DO I https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.2.39 http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/2_2025/41.pdf (фахове видання, категорія Б).</p> <p>Ключові слова: адміністративні процедури, нотаріат, адміністративні послуги, державне управління, електронні послуги, адміністрування.</p> <p>4. Патерило І.В., Алексеєнко І.Г. Проблемні аспекти сервісної діяльності адміністративних судів у сфері соціального захисту населення. <i>Наукові перспективи</i>. 2026. №1 (68). С.1468-1478. (фахове видання категорії Б). https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-1468-1478</p> <p>Ключові слова: адміністративні суди, адміністративні процедури, громадський контроль, ефективність, критерії оцінки, правосуддя, публічні послуги, сервісна діяльність, судові послуги, соціальний захист</p>
2	Тильчик В'ячеслав В'ячеславович (опонент)	Київський університет інтелектуальної власності та права, юридичний факультет, Міністерство освіти і науки України, проректор з наукової роботи, професор кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та	Доктор юридичних наук, 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, 2020	Професор кафедри адміністративного права і процесу та митної безпеки, 2021	<p>1. Тильчик В.В., Тильчик О.В. Адміністративна процедура та адміністративна діяльність у світлі законодавчих новел. <i>Правові новели</i>. 2023. № 20. С. 300–306. (фахове видання категорії Б). (DOI https://doi.org/10.32782/ln.2023.2.0.42, http://legalnovels.in.ua/journal/2023/42.pdf)</p> <p>Ключові слова: адміністративне право, метод адміністративно-правового регулювання, предмет адміністративного права,</p>

		<p>цивільно-правових дисциплін</p>		<p>адміністративно-правові норми, сфера адміністративно-правового регулювання, адміністративна процедура, процесуальна форма, адміністративний орган, адміністративна справа, публічна адміністрація, адміністративна діяльність, спори у сфері публічно-правових відносин, права, свободи та законні інтереси громадян, гарантії законності.</p> <p>2. Тильчик В. В., Тильчик О. В. Зарубіжний досвід використання окремих елементів адміністративної процедурної форми в податкових правовідносинах. <i>Правова позиція</i>. 2023. № 3 (40). С. 114-118. (фахове видання категорії Б). (DOI https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-3.21 http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3/3_2023.pdf)</p> <p>Ключові слова: адміністративні процедури, процедурна форма, податкові правовідносини, платники податків, фінансова відповідальність, податкове правопорушення, відповідальність платника податків, вина платника податків, презумпція невинуватості платника податків, зарубіжний досвід, податковий контроль, податковий борг.</p> <p>3. Легеза Ю.О., Тильчик В.В. Забезпечення електронного доступу до розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із наданням публічних послуг у сфері соціального захисту, в порядку адміністративного судочинства. <i>Право і суспільство</i>. 2025. №5. Том 2. С. 544-550. DOI</p>
--	--	------------------------------------	--	---

					<p>https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025_5.2.69 . (фахове видання категорії Б).</p> <p>Ключові слова: електронне правосуддя, ЄСІТС, електронний кабінет, адміністративне судочинство, відповідальність, електронні послуги, соціальний захист, публічні послуги, доступ до правосуддя, добросовісність, процесуальні строки, кіберстійкість.</p>
3	<p>Легеза Юлія Олександрівна (опонент)</p>	<p>Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», ННІ гуманітарних та соціальних наук, Міністерство освіти і науки України, професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права</p>	<p>Доктор юридичних наук, 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, 2018</p>	<p>Професор кафедри цивільного, господарського та екологічного права, 2020</p>	<p>1. Легеза Ю.О. Судовий контроль: методологія наукового дослідження у сфері права. <i>Law. State. Technology.</i> 2025. №2. С.3-8. DOI: 10.32782/LST/2025-2-1 (категорія Б) https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/lst/article/view/791/713</p> <p>Ключові слова: верховенство права, дискреція, законодавство, захист прав і свобод, судовий контроль, суб'єкти владних повноважень, судовий порядок захисту, публічне управління, публічно-правові спори, публічний інтерес, правосуддя, правове регулювання, учасники судового процесу, рішення суду</p> <p>2. Yuliia Zaporozhchenko, Yuliia Leheza, Yuliia Volkova, Olena Pushkina, Marat Koval. Human Rights and Features of their Protection in Conditions of War: International Legal Standards, Administrative, Constitutional and Criminal Aspects. <i>Khazanah Hukum.</i> 2023. Vol.5 №3. P. 245-252 (Web of Sciences) DOI: 10.15575/kh.v5i3.33290</p> <p>Keywords: Martial law, guarantees, protection, human rights, international legal standards, restrictions, security</p>

					<p>3. Легеза Ю.О., Тильчик В.В. <i>Забезпечення електронного доступу до розгляду та вирішення спорів, пов'язаних із наданням публічних послуг у сфері соціального захисту, в порядку адміністративного судочинства. <i>Право і суспільство</i>. 2025. №5. Том 2. С. 544-550. DOI https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.2.69.</i></p> <p>Ключові слова: електронне правосуддя, ЄСІТС, електронний кабінет, адміністративне судочинство, відповідальність, електронні послуги, соціальний захист, публічні послуги, доступ до правосуддя, добросовісність, процесуальні строки, кіберстійкість.</p>
4	Марченко Олеся Володимирівна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, юридичний факультет, професор кафедри цивільного, трудового та господарського права	Доктор юридичних наук, 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право, 2020	Професор кафедри цивільного, трудового та господарського права, 2022	<p>1. Марченко О.В., Патерило І.В. <i>Співвідношення між категоріями публічних послуг, електронні процедури та адміністративні процедури. <i>Наука і техніка сьогодні. Серія «Право»</i>. 2025. №7(48). С. 208-216. (фахове видання, категорія «Б») DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-7(48)-207-216</i></p> <p>Ключові слова: публічні послуги, електронні послуги, адміністративні процедури, електронні процедури, цифровізація, електронне урядування, ефективність, прозорість, доступність, реінжиніринг.</p> <p>2. Кобрусєва, Є. А., & Марченко, О. В. (2023). <i>Зарубіжний досвід діяльності суб'єктів владних повноважень щодо використання електронних доказів в адміністративному судочинстві. <i>Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування</i>,</i></p>

					<p>(9). https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-9-01-06 (фахове видання, категорія Б).</p> <p>Ключові слова: адміністративне судочинство, зарубіжний досвід, використання, електронні докази, суб'єкт владних повноважень</p> <p>3. Марченко О.В. Співвідношення правових категорій «електронні процедури» та «публічні послуги» у сервісній діяльності органів публічної адміністрації як один із напрямів запобігання корупції. <i>Науковий вісник ДДУВС</i>. 2024. Спеціальний випуск №1. С.58-64. DOI: 10.31733/2078-3566-2024-5-9 (фахове видання, категорія Б). https://visnik.dduvs.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/1183/999</p> <p>Ключові слова: запобігання корупції, електронні послуги, електронні процедури, корупція, орган публічної адміністрації, публічні послуги, послуга, сервіс, функція, правовідносини.</p>
5	Грабильнікова Олена Анатоліївна (рецензент)	Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Міністерство освіти і науки України, Юридичний факультет, доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права	кандидат юридичних наук, 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право», 2016 р.	доцент кафедри цивільного, трудового та господарського права, 2022 р.	<p>1. Грабильнікова О.А. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві щодо надання послуг у сфері соціального захисту населення. <i>Європейські перспективи</i>. 2023. №3. С. 111-118, doi: 10.32782/EP.2023.3.14 URL.: https://ep.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/EP-2023-3/EP_2023_3_111.pdf (Категорія Б).</p> <p>Ключові слова: адміністративне судочинство, оскарження, послуга, процедура, суб'єкт публічної адміністрації, соціальний захист населення.</p> <p>2. Лєгеца Є.О., Грабильнікова О.А. Правове</p>

				<p>регулювання обов'язковості виконання судового рішення в адміністративному судочинстві. <i>Право.ua</i>. 1, 2023. С. 66-72. DOI https://doi.org/10.32782/LAW.UA.2023.1.9 URL.: http://pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/Pravo-ua-2023-1/Pravo_ua_2023_1_066.pdf (Категорія Б).</p> <p>Ключові слова: адміністративне судочинство, виконавче провадження, обов'язковість, суд, суб'єкт владних повноважень, рішення, судочинство.</p> <p>3. Марченко О.В., Грабильникова О.А. Правове регулювання відповідальності посадових осіб під час надання публічних послуг як захід запобігання корупції та корупційним ризикам. <i>Науковий вісник Ужгородського Національного Університету</i>, 2024. Серія ПРАВО. Випуск 86: частина 3. С.374-379. (фахове видання, категорія «Б») URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/01/59.pdf DOI https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.57</p> <p>Ключові слова: відповідальність, запобігання корупції, контроль, корупція, корупційні ризики, послуга, правове регулювання, публічна послуга.</p>
--	--	--	--	--

Голова
міжкафедрального семінару

Тетяна КОРНЯКОВА

Секретар

Олена ГРАБИЛЬНИКОВА